

Soru: Bediüzzaman Hazretleri Regaib gecesinin Zat-ı Ahmediye'nin (sallallahu aleyhi ve sellem) manevi terakkisinin başlangıcının, Miraç gecesinin de O'nun zirveye ulaşmasının ünvanı olduğunu söylüyor. Onun bu sözlerinden hareketle Regaib gecesinin önemiyle ilgili neler söylenebilir?

Cevap: Muhtemelen Hz. Pîr manevi müşahede ve mükâşefesine dayanarak bu tespitleri yapmıştır. Mevcut kaynaklardan hareketle bu sözün temel esprisini kavramakta zorlanabiliriz. Bazı kaynaklarda Peygamber Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) bu gecede anne karnına düştüğü ifade edilir. Ne var ki Efendimiz'in dünyaya teşrif ettiği gün nazar-ı itibara alındığında böyle bir tespitin doğru olmadığı anlaşılır. Bu tarihî yanlışın farkına varan ulemeden bazıları, Hazreti Âmine'nin Efendimiz'i hâmil olduğuna bu gecede muttali olmuş olabileceğini söylemişlerdir. Fakat elimizde bunu tasdik edecek sahih bir rivayet yoktur.

Bununla birlikte Hazreti Bediüzzaman'ın yaklaşımından hareketle konu ile ilgili olarak şöyle denebilir: Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) bu gecede Cenâb-ı Hakk'ı dileyerek O'na doğru seyahatine başlamış, peygamberliğe hazırlanmış ve Mirac'a uygun bir donanım kazanma yolunu tutmuş olabilir. Efendimiz'in manevî ve ruhî hayatı itibarıyla terakkisi de bir manada O'nun ikinci doğumu ve mebde-i hayatı olarak görülebilir. Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) daha sonra Allah'ın işaret ve tenbihleriyle sahip olduğu potansiyel donanımı çok iyi değerlendirmiş ve kullukta öyle mertebelere ulaşmıştır ki, ubudiyetinin semeresi olarak Miraç'la mükâfatlandırılmıştır. Gerçi nübüvvetten önce veya İslâm'ın başlangıcında ne Regaib ne Beraat ne de Kadir gecesi vardı. Bunlar dinî hükümlerin teessüsünden sonra belirlenmiştir. Fakat bazı önemli olaylar bu gecelere denk gelmiş olabilir.

Genel olarak bakılacak olursa, üç aylar olarak bilinen Recep, Şaban ve Ramazan aylarının faziletine dair kaynaklarda farklı rivayetler olduğu görülür. Bu ayların her birinde de eşref gün ve geceler vardır. Receb-i Şerif'in ilk cuması Regaib kandili, 27. gecesi ise Miraç kandilidir. Şaban-ı Şerif'in ortasında Beraat kandili vardır. Ramazan-ı Şerif'in sonunda da Kadir gecesi bulunur. Bunların yanı sıra bizim için de oldukça önemli bir gece daha vardır ki o da Rebiülevvel ayının on ikinci gecesi olan Mevlid kandilidir. Vilâdet-i nebevîyenin vuku bulup İnsanlığın İftihar Tablosu'nun (sallallahu aleyhi vesellem) dünyayı şereflendirdiği bu geceyi Müslümanlar uzun asırlardır mevlitlerle, salat u selamlarla, daha farklı program ve etkinliklerle kutlaya gelmişlerdir. Gerçi Mevlit kandili, insanların Cenab-ı Hakk'a teveccüh edip çokça istiğfar ve dua ettikleri, ibadet ü taatle geçirdikleri bir gece olarak bilinmez. Fakat o Sonsuz Nur'un dünyamızı şereflendirdiği bu gece Müslümanların bayramı kabul edilebilir.

Tekrar Bediüzzaman'ın sözüne dönecek olursak, o, Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) bu gecelerde elde ettiği mazhariyetleri ifade etmek suretiyle aynı zamanda bu gecelerin kıymetine de vurguda bulunmuştur. Demek ki Regâib gecesinin de diğer gecelere nispeten zaman itibarıyla ayrı bir önemi vardır. Cenab-ı Hakk'ın bazı hususi zamanlarda ayrı bir teveccühü olur. Başka zamanlarda verdiği mükâfatın on, yüz, belki bin katını bu zamanlarda verir. Bir yönüyle bu kutlu zaman dilimleri, yapılan ibadetleri nemalandırır, bereketlendirir. Fakat herkes kendi istidadına göre bu kutlu zaman dilimlerinden istifade eder.

Zarfin Yümnü ve Bereketi Mazrufa Yansır

Evet, üç aylar, hususiyle Ramazan ayı ve bunların yanı sıra Regâib, Miraç, Beraat ve Kadir geceleri, yapılan ibadet ü taatlere ayrı bir derinlik kazandırır; zarfın yümnü ve bereketi mazrufa da yansır. Bunların faziletini şöyle bir misalle izah edebiliriz: Toprak çok vefalıdır, çok bereketlidir. Bağrına atılan tohumlar yedi, belki yetmiş başak verir. Allah için yapılan ibadetler

de böyledir. Kur’ân, her bir iyiliğe on sevap verileceğini vaad buyurur. Fakat bir de öyle bir toprak düşünün ki âdeta Cennet toprağı gibidir. Bağrına ne atarsanız atın hemen başağa yürür, meyve verir. Her bir tohumdan da belki binlerce başak çıkar. İşte mübarek gün ve gecelerde yapılan amelleri buna benzetebiliriz.

Mübarek Gün ve Gecelerde Bize Düşen

Mademki bu mübarek gün ve gecelerde Cenab-ı Hakk’ın kullarına fevkaladeden bir teveccüh oluyor ve yapılan ibadetlerin sevabı birden bine çıkıyor, Müslümanlara düşen vazife de bu kutlu zaman dilimlerini en verimli şekilde değerlendirerek o fırsatlar kuşağında heybelerini doldurmaktır. Özellikle uykudan fedakârlık yaparak gecenin ihya edilmesi çok önemlidir.

Mübarek gün ve gecelerin faziletleriyle ilgili eser yazan bazı zatlar Regâib gecesiyle ilgili hususi bazı namazlardan bahsetseler de sahih hadislerde bu geceye mahsus özel bir ibadet söz konusu değildir. Fakat insan amellerin hora geçtiği ve ahirette katlanarak geriye döneceği bu gecede kılabilirdi kadar namaz kılmalı, dua dua Allah’a yalvarmalıdır. Bu geceler duaların umumiyet kesbetmesi adına büyük bir fırsattır. Şayet mü’minler bu geceleri önemli birer fırsat bilerek hep birlikte ellerini Rabbü’l-Âlemin’e kaldırır, başlarını secdeye koyar, gözyaşlarıyla yana yakıla Allah’a dua ederlerse Allah da yapılan dualara icabet buyurur.

Özellikle ümmet-i Muhammed’in bir süreden beri maruz kaldığı felâketlerin bertaraf edilmesi adına Allah’a yalvarıp yakarmak çok önemlidir. Bazı kimseler kendileri için hususi taleplerde bulunabilirler. Mesela Allah’tan sıcak bir yuva, hayırlı bir evlat veya dünya mameleki isteyebilirler. Kimileri, “Allah’ım bana bir tane keçi nasip eyle, her gün onun sütünü sağıyım, iki tane de tavuk ver, onların da yumurtasını alayım.” diyebilir. Bunlar aleyhine konuşulmaz. En fazla, herkes kendi himmetine göre istekte bulunur, der geçilir. Bazıları da Cehennem’e düşmemek, Cennet nimetlerine kavuşmak, Efendimiz’in şefaatine nail olmak isterler. Bunlar da kulak ardı edilecek talepler değildir. Ama bazıları da vardır ki kendileri dünya malı adına hiçbir şeye sahip olmasalar, belki yamalı urbalar içinde yaşasalar da dualarında sürekli “Allah’ım ne olur ümmet-i Muhammed’e hayırlar ihsan eyle! Allah’ım ne olur ümmet-i Muhammed’i içine düştüğü bu sefalet ve zelillikten halas eyle! Nam-ı Celil-i İlâhiyî her yerde dalgalandır!” der inlerler. Kimileri, kendileri için dua etmeyi bile israf-ı kelim sayar. Onların bütün istekleri hep ümmet-i Muhammed, Din-i Mübin-i İslâm hakkındadır. Bu bir ufuk meselesidir.

Bu konuda kimseyi ta’n u teşni etmeye hakkımız yoktur. Hayatı kendine bağlı götüren, cismaniyetten sıyrılabilen, bir darlığın mahkûmu olan insanların bağlandıkları şeyler de buna göre olur. Allah onların dualarını da kabul edebilir, onları da Cennet’ine koyabilir. Bütün insanlığı kucaklayacak engin bir vicdana, ve âlî bir himmete sahip olan kimselerin talep ve istekleri de kendilerine göre olacaktır. Bence duada bile enginliklere açılma söz konusuyken bir darlığa mahkûm olmamak lazım.

Kutsal Mekanlarda Dua

Kâbe ve Arafat gibi bazı mekânlarda yapılan dualar gibi hususi bazı zaman dilimlerinde yapılan dualar da zarfın kıymetinden kabul referansı alır. Buna, mekan ve zamana ait kıymetin onların içinde yapılan amellere aksedişi de denebilir. Allah’ın özel bir kıymet atfettiği mekân ve zamanlarda yapılan duaların kabule karın olması daha fazla ümit edilir. Tabir caizse, padişahın farklı münasebetlerle halkına ulufeler dağıtması gibi, Cenab-ı Hak da belirli zaman aralıklarında ellerini kaldıran insanlara, liyakatlerine bakmaksızın ihsanlarda bulunur. Yeter ki biz Allah’ın ihsan u ikramlarına gönülden inanarak, güvenerek isteyelim. Kalben O’na bağlanalım ve beklediğimizi O’ndan bekleyelim. Zat-ı Ulûhiyet’e karşı tereddüt ve şüphe ifade eden düşünce, mülâhaza ve sözlerle O’na teveccüh etmek anlamsızdır. “Verirse verir, vermezse vermez” gibi

laubali ve saygısızca tavırlarla dua edilmez. Bu tür dualar -Allah muhafaza- ötede insanın suratına çarpılır. Tabii ki verip vermemesi O'nun bileceği iştir. Ancak kula düşen, Rabbinden istediklerini ısrarlı bir tavırla ve o hususta tek merciin O olduğuna inanarak istemektir.

Mübarek Gecelerde Rabb ile Baş Başa Kalma

Mübarek gecelerde, gönülleri yumuşatacak, gözleri yaşartacak özel programlar da yapılabilir. Birlikte ibadet ü taat yapılabilir. Eller hep birden Allah'a kaldırılabilir. Allah için bir araya gelen insanlar farklı bir atmosfer oluştururlar. O atmosfere giren insanların kalbleri yumuşar. İnsanlar da evlerine çekildiklerinde yumuşamış kalbleriyle Allah'a yönelir, yüreklerinin sesini dillendirirler. Toplu yapılan programların kendine has bir tadı ve rengi olsa da bunlar insanın tek başına Rabbiyle baş başa kalmasının verdiği huzuru veremez. Bazen genel atmosfer ve başkalarının varlığı insanın içini rahatça Allah'a dökmesine mani olur. Bu yüzden hiç kimsenin olmadığı bir yerde insanın vefalı bir yürekle bir iki saat Allah'a içini dökmesi çok önemlidir.